

21. DRŽAVNO PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI EKIP PP CZ IN RKS

21ST NATIONAL FIRST AID COMPETITION OF CIVIL PROTECTION AND RED CROSS FIRST AID TEAMS

UDK 614.88(497.4)

Bojan Kuntarič

bojankuntaric@yahoo.com

Povzetek

V Murski Soboti so v soboto, 3. oktobra 2015, pripravili že 21. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa. Tudi lani je na njem sodelovalo štirinajst ekip, in sicer trinajst ekip, ki so zmagale na regijskih tekmovanjih, in ekipa, ki je dosegla najboljši rezultat med vsemi drugouvrščenimi ekipami na regijskih tekmovanjih. Prvouvrščena ekipa zastopa Slovenijo na evropskem festivalu prve pomoči FACE.

Abstract

On Saturday, 3rd October 2015, the 21st National First Aid Competition of Civil Protection and Red Cross First Aid teams was held in Murska Sobota. Fourteen teams participated, composed of 13 teams which had won regional First Aid competitions, and the team which had achieved the best result of all the runners-up in the regional competitions. The winning team represented Slovenia at the First Aid Convention in Europe (FACE).

Uvod

Kaj je pravzaprav prva pomoč (PP)? Kot je zapisano v strokovni literaturi, je prva pomoč (PP) takojšnja pomoč, ki jo dajejo oboleli ali poškodovani osebi do prihoda poklicne zdravstvene pomoči. Pri tem ne gre samo za neposredno zdravstveno oskrbo oseb s poškodbami ali boleznijo, temveč vključuje tudi psihosocialno pomoč ljudem, ki trpijo zaradi čustvene stiske, ker so izkusili travmatičen dogodek ali so mu bili priča. V bistvu gre za svojevrstno obliko medsebojne pomoči, ki dobesedno pomeni reševanje človeškega življenja.

Kot po vsakem letnem preverjanju so v Rdečem križu oziroma v njihovem Strokovnem centru za prvo pomoč tudi lani pripravili analizo strokovnega dogajanja na deloviščih v Murski Soboti.

Državno preverjanje v Murski Soboti, ki je bilo že 21. po vrsti, so organizirali Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Glavni odbor Rdečega križa Slovenije, Mestna občina Murska Sobota, Izpostava URSZR Murska Sobota, RKS Območno združenje Murska Sobota in Gasilska zveza Murska Sobota. Preverjanje je potekalo na različnih lokacijah. Delo ekip je potekalo skladno z načrtom, v katerem so bile določene naloge, dejavnosti in delovanje organizatorjev ter udeležencev na državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite (CZ) in Rdečega križa (RK). Preverjanje je bilo namenjeno predvsem kadrovski in materialni krepitvi ekip PP, poglobljanju znanja in spretnosti med njihovimi pripadnicami in pripadniki ter

širjenju zavedanja o pomenu znanja in pripravljenosti dajanja PP med splošno javnostjo.

Cilji preverjanja

Preverjanje je potekalo skladno z doktrinarnimi načeli, ki veljajo za organiziranje in delovanje ekip prve pomoči CZ in RK ter je prilagojeno spoznanjem, ki veljajo za tekmovanja ekip prve pomoči v državah evropske unije FACE.

Organizatorji so želeli preveriti usposobljenost ekip prve pomoči za delovanje v primeru nesreč v različnih okoliščinah, obnavljati praktično znanje članov ekip in s tem vzdrževati njihovo trajno usposobljenost za dajanje prve pomoči ter pri članih ekip vzpodbujati težnjo po čim boljšem izvajanju prve pomoči.

Poleg tega so organizatorji želeli še utrjevati znanje za preprečevanje nesreč, če pa že do njih pride, zagotoviti kakovostno pomoč in preveriti delovanje ekip prve pomoči v množičnih nesrečah. Preverili so še znanje in izurjenost članov ekip prve pomoči, pravilno ravnanje na kraju nesreče, raven znanja in spretnosti pri oskrbi poškodb, ki ogrožajo življenje, raven znanja in spretnosti pri obvladovanju različnih stanj poškodovanih in izvajanje triaže poškodovanih in neodložljivih ukrepov prve pomoči. Ne nazadnje so organizatorji preverili tudi usposobljenost za evakuacijo poškodovanih ter njihovo pripravo za transport in delovanje vodij ter opremljenost ekip.

Zap. št.	Izpostava URSZR	Ekipe prve pomoči
1.	Brežice	NEK, D.D. I.
2.	Celje	GORENJE, D.D.
3.	Koper	RKS OZ KOPER I.
4.	Kranj	RKS OZ KRANJ I.
5.	Ljubljana	RKS UNI ZF LJUBLJANA
6.	Maribor	RK OBČINA OPLONICA
7.	Murska Sobota	RKS OZ GORNJA RADGONA
8.	Nova Gorica	OBČINA MIREN-KOSTANJEVICA
9.	Novo mesto	OBČINA ŽUŽEMBERK I.
10.	Postojna	OBČINA CERKNICA – PGD CERKNICA
11.	Ptuj	MO PTUJ I.
12.	Slovenj Gradec	JOHNSON CONTROLS SG, D.O.O.
13.	Trbovlje	RKS OZ ZAGORJE OB SAVI III.
14.	Brežice	RKS OZ SEVNICA

Preglednica 1: Sodelujoče ekipe na 21. državnem preverjanju

Table 1: Teams participating in the 21st National First Aid Competition

Kdo se je uvrstil na državno preverjanje?

Na 21. državno preverjanje so se uvrstile ekipe, ki so bile najboljše uvrščene na regijskih preverjanjih, ki so bila namenjena obnavljanju praktičnega znanja, vzdrževanju usposobljenosti za delovanje v različnih okoliščinah, spodbujanju teženj po kakovostnejšem izvajanju PP med pripadnicami in pripadniki ekip ter predstavitvi dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči prebivalstvu.

Kaj je ekipe čakalo na posameznih delovnih mestih

Ekipe so dajale prvo pomoč na sedmih delovnih mestih (DM) in oskrbele 32 poškodovanih in obolelih oseb. Na

vseh delovnih mestih so bili prisotni tudi statisti, od najmanj enega do največ 15, na šestih delovnih mestih so sodelovale tudi druge sile iz sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

1. delovno mesto – Trubarjev drevored – **naravna nesreča – posledice neurja 1**: Zaradi neurja, ki se je razbesnelo nad Mursko Soboto, je prišlo do nesreče na ribniku, kjer se je utopilo več oseb. Na delovnem mestu je sodelovala tudi Potapljaška reševalna služba.

2. delovno mesto – Park – **naravna nesreča – posledice neurja 2**: RKS je poslal ekipe PP na teren, da ugotovijo stanje in potrebe po psihosocialni oskrbi prizadetega prebivalstva.

3. delovno mesto – Park – **naravna nesreča – posledice neurja 3**: pri reševanju je prišlo do delovne nesreče. Sodelovala je tudi Regijska enota CZ za tehnično reševanje.

4. delovno mesto – Spomenik zmage – **delovna nesreča**: pri odpravljanju posledic neurja je prišlo do delovne nesreče. Sodelovala je tudi ekipa Jamarske reševalne službe (JRS).

5. delovno mesto – varovana stanovanja – **množična prireditev**: v prostorih oskrbovanih stanovanj je potekala javna prireditev. Zaradi požara so bili aktivirani gasilci ter ekipa PP. Na tem delovnem mestu so sodelovali tudi gasilci.

6. delovno mesto – Industrijska ulica – **prometna nesreča**: zaradi neurja je prišlo do prometne nesreče, v kateri se je več oseb poškodovalo. Poleg ekipe prve pomoči so posredovali tudi policija, gasilci in nujna medicinska pomoč.

7. delovno mesto – Varstveno delovni center (VDC) – **naravna nesreča – posledica neurja 4**: Scenarij je predvideval, da je zaradi neurja, ki se je razbesnelo nad Mursko Soboto, prišlo do odkritja strehe VDC-ja. Izvedli so evakuacijo, pri tem je bilo poškodovanih nekaj zaposlenih in varovancev. Na tej delovni točki je sodelovala tudi Enota CZ za uporabo in vzdrževanje zaklonišča.

Slika 1:
Čeprav je imel obiskovalec na prvi pogled občutek, da je na delovnem mestu zmeda, so imeli vodje ekip popoln nadzor nad dogajanjem.
(foto: B. Kuntarič)

Figure 1:
Even though it may have appeared at first glance that there was confusion at the workstation, the team leaders had complete control of the situation.
(Photo: B. Kuntarič)

Slika 2:
Ob prihodu na delovno mesto je vsako ekipo prve pomoči pričakal vodja ocenjevalcev in njenim članom razložil navodila za delo s poškodovanci. (foto: B. Kuntarič)

Figure 2:
On arrival at the workstation, all the First Aid teams were greeted by the head of the evaluators, who provided the team members with instructions for the treatment of the casualties. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 3:
Ocenjevalci so pozorno spremljali skoraj vsak gib, ki so ga naredili reševalci na delovnem mestu, in ga ocenili. (foto: B. Kuntarič)

Figure 3:
The evaluators closely followed and assessed almost every action taken by rescue workers at the workstations. (Photo: B. Kuntarič)

Skladno s strokovnimi usmeritvami, načrtom preverjanja in drugimi predpostavkami so organizatorji za vsako delovno mesto pripravili natančne scenarije poteka simulirane nezgode z logičnim izborom poškodb, jih prilagodili izbranim lokacijam in tako zagotovili enake razmere za vse sodelujoče ekipe.

Kako so ocenjevali delo ekip?

Ekipe so imele za oskrbo poškodovanih in obolelih na vsakem delovnem mestu na voljo 10 minut. Njihovo delo je ocenjevalo 39 ocenjevalk in ocenjevalcev z veljavno licenco Strokovnega centra za prvo pomoč pri Glavnem odboru RKS. Vsak je na podlagi izbranih ocenjevalnih pol RKS ocenjeval oskrbo enega poškodovanca. Ocena oskrbe posameznega poškodovanca oziroma obolelega je vključevala tri področja: pristop k poškodovancu, pregled na oskrbo ter ukrepe po oskrbi. Ocenjevali so tudi delo vodje, uporabo radijske postaje ter ob prijavi tudi, ali je ekipa opremljena skladno z uredbo.

Poleg ocenjevalcev je bil na vsakem delovnem mestu tudi vodja ocenjevalcev, ki je pred začetkom preverjanja skupaj s preostalimi ocenjevalci preveril in uskladal scenarij na posameznem delovišču. Nato je ekipi predstavil predpostavko konkretnega delovnega mesta, spremljal in ocenjeval vodenje in usklajenost dela ekipe, sprejel prvo in drugo poročilo (simuliran klic na 112) in skrbel za časovni nadzor oskrbe ter nadzoroval pripravo delovišča za naslednjo ekipo. Usklajeval in nadzoroval je delo ocenjevalcev ter sprejemal morebitne pisne pritožbe ekipe na prejšnje delovno mesto.

V Murski Soboti je bila najboljša ekipa PP s Ptujem

Ekipe so v povprečju dosegle 86,7 %, prvo- in drugouvrščena ekipa nad 90 % možnih točk. Razpon med prvo- in zadnjouvrščeno ekipo znaša 11,5 %. Dosežen povprečni skupni odstotek oskrbe je spodbuden, saj v primerjavi z 20. državnim preverjanjem pomeni za 6,6 % boljši rezultat.

Slika 4:
Reševalci so morali poškodovance zaščititi tudi pred vremenskimi razmerami. (foto: B. Kuntarič)

Figure 4:
Rescue workers had to protect the casualties against adverse weather conditions. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 5:
Ekipa je opravila delo in se pripravlja na odhod na naslednje delovno mesto. (foto: B. Kuntarič)

Figure 5:
The team has finished this task and is preparing to leave for the next workstation. (Photo: B. Kuntarič)

Mesto	Ekipa	Točke	% od max. št. točk
1.	MO PTUJ I.	7560	92,76 %
2.	NEK 1	7530	92,39 %
3.	JOHNSON CONTROLS SLOVENJ GRADEC, D. O. O. – EKIPA 1	7310	89,69 %
4.	CZ OBČINA ŽUŽEMBERK	7220	88,59 %
5.	RKS – ZDRAVSTVENA FAKULTETA LJUBLJANA	7110	87,24 %
6.	GORENJE, D. D.	7110	87,24 %
7.	OBČINA CERKNICA – EKIPA PGD CERKNICA	7080	86,87 %
8.	RKS OZ GORNJA RADGONA	6975	85,58 %
9.	RKS OZ KRANJ – EKIPA 1	6965	85,46 %
10.	RKS-OZ III. ZAGORJE OB SAVI	6945	85,21 %
11.	OBČINA MIREN-KOSTANJEVICA	6945	85,21 %
12.	EKIPA PP RK OBČINE OPLOTNICA	6800	83,44 %
13.	RKS-OZ SEVNICA	6790	83,31 %
14.	OZRK KOPER 1	6625	81,29 %
Povprečje			86,73 %

Preglednica 2: Končni rezultati 21. državnega preverjanja usposobljenosti ekip PP CZ in RKS

Table 2: Final results of the 21st National First Aid Competition of the Civil Protection and Red Cross First Aid teams

Analiza

Ekipe so prikazale ukrepe prve pomoči na sedmih delovnih mestih in oskrbele 32 poškodovanih in obolelih oseb. Na šestih delovnih mestih so sodelovale tudi druge sile sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (VPNDN). Vse ekipe so prišle na državno preverjanje ustrezno opremljene z osebno in skupno opremo in tako dosegle najvišje možno število točk (100 %). Ekipe so v povprečju dosegle 86,7 %, prvo- in drugovrščena ekipa nad 90 % možnih točk. Dosežen povprečni skupni rezultat oskrbe je spodbuden, saj v primerjavi z 20. državnim preverjanjem pomeni za 6,6 % boljši rezultat.

Največji delež možnih točk so ekipe skupno dosegle na delovnem mestu št. 7 (delovna nesreča – sanacija po neurju) in najmanj na delovnem mestu št. 9 (množična prireditve). Nesreče z velikim številom poškodovanih in obolelih oseb so velik izziv za vsako reševalno službo. Glavni cilj je rešiti čim več življenj in ne optimalna oskrba posameznika. V primerjavi s preteklim letom so ekipe na primeru množične nesreče dosegle le nekoliko

boljši rezultat (za 2 %), kar bi lahko ocenili kot določen napredek, zlasti ob dejstvu, da je bil scenarij množične nesreče na letošnjem preverjanju bolj zahteven, saj so bile ekipe postavljene pred zahtevo, da v prvih treh minutah izvedejo triažo poškodovanih, pri tem pa so v nekaterih primerih člani ekip začeli s temeljnimi postopki oživljanja, kar ni skladno z doktrinarnimi napotki za zdravstveno oskrbo v primeru, ko zmogljivosti ekipe ne zadostajo potrebam. Šlo je za novost, na podlagi katere so pridobili nove izkušnje in usmeritve za prihodnja preverjanja. Zlasti so imele ekipe težave z lutkami, ki sta predstavljali mrtvi osebi. Niso vedeli, ali so tam kot rekviziti ali kot subjekti, ki jih je treba oživljati. Še dodatno jih je begalo dejstvo (dve ekipi sta imeli tudi moralno/etične pomisleke pri razglašanju za mrtve), da sta bili to otroški lutki.

V analizi je tudi zapisano, da so na lanskem preverjanju vse ekipe izvedle predstavitev in informiranje o nesreči brezhibno, kar kaže na napredek v usposobljenosti.

Ekipe so nekatere primere poškodb in obolenj zelo dobro oskrbele, pri nekaterih pa je prišlo do napak. Več kot

Slika 6:
Ekipe je prišla na novo delovno mesto in vodja ocenjevalcev kaže članom, kje in kaj morajo narediti.
(foto: B. Kuntarič)

Figure 6:
After arriving at a new workstation, team members are shown where to go and what to do by the head of the evaluators. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 7:
Na delovnem mestu so si pri posredovanju pomoči ponesrečencem člani pomagali med seboj.
(foto: B. Kuntarič)

Figure 7:
At the workstation, team members offered each other help in providing First Aid to the casualties.
(Photo: B. Kuntarič)

tretjino (38 %) oziroma 12 primerov so ekipe oskrbele nad 90 %, pet primerov (16 %) pa manj kot 80 %. Ocenjujejo, da je vzrok za slab rezultat (podobno kot primer zloma stegnenečnega vratu) delovno mesto; poškodbi sta bili umeščeni v scenarij množične nesreče. Drugi najslabši oskrbljeni primer je poškodovanec s poškodbo ledvenega dela hrbtenice, pri čemer so morali člani ekip uporabiti tudi zajemalna nosila. Zanimiva je tudi analiza primera oskrbe utopljenca: na splošno so člani ekip pokazali odlično poznavanje temeljnih postopkov oživljanja utopljenca, vendar so slabo izvedli pregled poškodovanca, ker so skladno z ocenjevalno polo pričakovali odrgnino na goleni, ob tem pa spregledali odrgnino na roki.

Manj kot 80-odstotno so člani ekip oskrbeli tudi poškodovanca v VDC-ju, ki je padel z invalidskega vozička in se poškodoval po levi goleni in levem zapestju. Primer z vidika ukrepov prve pomoči ni zahteven, je pa varovanec v zgradbi pozabil osebni predmet (mobilni telefon), ki ga je želel na vsak način vzeti s seboj. Člana ekipe je prosil, če mu ga prinese. Vstop v zgradbo je bil varen.

Sodelovanje varovancev in zaposlenih iz Varstveno delovnega centra (VDC) Sonček

Tudi tokrat so organizatorji omogočili sodelovanje varovancev in zaposlenih na enem izmed delovnih mest (DM 7). Prizadevanja zdravstvenih, pedagoških in drugih strok, ki se srečujejo z osebami s posebnimi potrebami, so usmerjena v spodbujanje ravni samostojnosti teh oseb in k izboljšanju kakovosti njihovega življenja. Cilj teh prizadevanj je, da se tem osebam omogoči dejavno vključevanje v družbeno in delovno okolje ter opravljanje smiselnega in njihovim zmožnostim primernega dela. Vendar različni posamezniki z različnimi potrebami potrebujejo tudi različno količino in obliko podpore skupnosti, da bi dosegli enake življenjske razmere. To velja tudi za okolje zaščite, reševanja in pomoči. Izkušnja je bila priložnost za osebni stik članov ekip z osebami s posebnimi potrebami.

Slika 8:
Člana ekipe prve pomoči sta se po prihodu na delovno mesto po navodilu vodje svoje ekipe »lotila« dajanja pomoči vsak svojemu ponesrečencu. (foto: B. Kuntarič)

Figure 8:
After arriving at the workstation, and following instructions from their team leader, team members start giving First Aid to their respective casualties. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 9:
Ena od reševalk prosi vodjo svoje ekipe za pomoč, saj je bila poškodovanka prehudo ranjena, da bi ji lahko sama posredovala ustrezno pomoč. (foto: B. Kuntarič)

Figure 9:
One of the rescuers is asking her team leader for help because the woman has been injured too severely for the rescuer to give appropriate aid herself. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 10:
Sklepno dejanje in podelitev priznanj najboljšim je potekalo na ploščadi pred soboškim gradom.
(foto: B. Kuntarič)

Figure 10:
The concluding event, where the awards were presented to the best participants, was held on a platform in front of Murska Sobota Castle.
(Photo: B. Kuntarič)

Poleg oskrbe poškodovanih in obolelih so ocenjevali tudi opremljenost, uporabo radijske postaje in vodenje ekipe. Vse ekipe so prišle na državno preverjanje ustrezno opremljene z osebno in skupno opremo in tako dosegle največje število točk. 100-odstotno uspešnost so vodje ekip pokazali tudi pri uporabi radijske postaje.

Na sedmem delovnem mestu so vodje ekip dosegli največje število točk in glede na povprečno oceno v primerjavi s preverjanjem leta 2014 dosegli precej boljši rezultat (s 76 na 92 %), napredek dela vodij ekip se vidi tudi pri vodenju ekipe na primeru množine nesreče (leta 2014 78,8 %, leta 2015 93 %). Najslabše ocenjeni vodja je dosegel 82-odstotno uspešnost (leta 2014 65-odstotno), najboljša pa je 98-odstotna uspešnost (leta 2014 86-odstotna).

Iz analize so izluščili tudi 10 najpogostejših napak, ki so jih člani ekip naredili pri oskrbi poškodb. Med temi so zlasti pogoste napake, povezane s transportom, drugim temeljitim pregledom, posredovanjem informacij vodji ekipe, prvem pregledom in zaščito pred vremenskimi vplivi.

Vodje ekip so glede na povprečno oceno v primerjavi z lanskoletnim preverjanjem dosegli precej boljši rezultat (s 76 % na 92 %). Ocena uporabe radijske postaje je bila sicer zelo dobra, a kljub temu še naprej priporočajo skrbno vadbo protokola poročanja. Prešteviline ekipe se izgubljajo v podrobnostih in imajo tako preveliko »radijskega prometa«.

Med desetimi najpogostejšimi napakami so zlasti napake, povezane s transportom, drugi temeljit pregled, posredovanje informacij vodji ekipe, prvi pregled ter

neustrezna zaščita pred vremenskimi vplivi. Glede oskrbe obeh novih poškodb v analizi ugotavljajo, da so ekipe nadpovprečno oskrbele »poškodbo trebuha«, slabši rezultat pa so dosegle pri oskrbi nosečnice, ki predstavljajo eno posebej ranljivih skupin.

Sklepne misli

Ekipe so prikazale ukrepe prve pomoči na sedmih delovnih mestih in oskrbele 32 poškodovanih in obolelih oseb. Na šestih delovnih mestih so sodelovale tudi druge sile sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (VPNDN). Vse ekipe so prišle na državno preverjanje ustrezno opremljene z osebno in skupno opremo in tako dosegle največje mogoče število točk (100 %). Ekipe so v povprečju dosegle 86,7 %, prvo- in drugouvrščena ekipa nad 90 % mogočih točk. Dosežen povprečni skupni rezultat oskrbe je spodbuden, saj v primerjavi z 20. državnim preverjanjem pomeni za 6,6 % boljši rezultat.

Množične nesreče z velikim številom poškodovanih in obolelih oseb so velik izziv za vsako reševalno službo. Glavni cilj je rešiti čim več življenj in ne optimalna oskrba posameznika. Dejavnosti zdravstvene oskrbe se osredotočajo na T – triažo, O – oskrbo in T – transport, kar je bila tudi naloga ekip. Tokrat so dodatno izpostavili pomen triaže. Ekipe so najprej izvedle triažo po štirih triažnih kategorijah, nato oskrbo poškodovanih in končno še poskrbele za transport. Šlo je za novost, na podlagi katere so pridobili nove izkušnje in usmeritve za prihodnja preverjanja. Če bodo še naprej ocenjevali triažo, bo treba spremeniti ocenjevalni list, saj je sicer ocenjevanje težko umestiti v druge rubrike.

Viri in literatura

1. Načrt priprave in izvedbe 21. državnega preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa, 4. 9. 2015.
2. Analiza izvedbe 21. državnega preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa, Strokovno poročilo, Strokovni center za prvo pomoč RKS, Ljubljana, 19. 11. 2015.